

Sprawozdanie

z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie

za rok 2003 r.

SPIS TREŚCI

1	INFORMACJE OGÓLNE.....	5
1.1	Struktura organizacyjna i kadrowa MOPS.....	5
1.1.1	Struktura organizacyjna i zatrudnienie w MOPS.....	5
1.1.2	Struktura Filii i realizowane zadania.....	5
2	OPIS REALIZACJI ZADAŃ.....	6
2.1	Pomoc dla dzieci i młodzieży.....	6
2.1.1	Kierunki przekształceń systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie.....	6
2.1.2	Działania profilaktyczne.....	7
2.1.3	Działania interwencyjne i pomocowe.....	9
2.1.4	Pomoc dzieciom niepełnosprawnym.....	9
2.1.4.1	Pomoc ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.....	9
2.1.4.2	Pomoc mająca na celu poprawę sytuacji materialnej rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym.....	9
2.1.4.3	Pomoc instytucjonalna.....	10
2.1.5	Pomoc na rzecz rodzin zastępczych.....	10
2.1.6	Pogotowia rodzinne.....	10
2.1.7	Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze.....	11
2.1.8	Całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze.....	11
2.1.9	Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.....	12
2.1.10	Pomoc na usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem wychowanków placówek i rodzin zastępczych.....	13
2.2	Działania na rzecz rodziny z trudnościami życiowymi (konflikty, przemoc, bezrobocie).....	13
2.2.1	Pomoc dla rodzin z problemem przemocy oraz dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.....	13
2.2.1.1	Działania pracowników socjalnych i specjalistów MOPS.....	13
2.2.2	Pomoc rodzinom z problemem bezrobocia.....	14
2.2.2.1	Giełda Pracy Non – Stop prowadzona w przez Sekcje Pomocy Bezrobotnym we współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy.....	14
2.2.2.2	Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną.....	15
2.3	Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.....	15
2.3.1	Działania interwencyjne na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.....	15
2.3.2	Świadczenia dla osób starszych i niepełnosprawnych.....	15
2.3.3	Usługi opiekuńcze.....	16
2.3.4	Dzienne ośrodki wsparcia.....	17
2.3.4.1	Środowiskowe domy samopomocy.....	17
2.3.4.2	Miejskie Dzielne Domy Pomocy Społecznej.....	18
2.3.4.3	Ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych.....	18
2.3.5	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.....	18
2.3.6	Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji zawodowej.....	18
2.3.7	Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej.....	19
2.3.8	Domy Pomocy Społecznej.....	20
2.3.9	Orzekanie o niepełnosprawności.....	21
2.4	Inne działania na rzecz osób i rodzin.....	22
2.4.1	Poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna.....	22
2.4.2	Poradnictwo telefoniczne.....	23
2.4.3	Świadczenia materialne.....	23
2.4.4	Dodatkowe działania podejmowane w ramach Filii MOPS.....	23
2.5	Pomoc osobom bezdomnym.....	24
2.5.1	Działania indywidualne o charakterze profilaktycznym, realizowane w filiach MOPS.....	24
2.5.2	Pomoc w formie noclegu.....	25

2.5.3	GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.	26
2.5.4	Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych, w godzinach nocnych, w okresie zimowym.	26
2.5.5	Współpraca w organizacji Wieczery Wigilijnej dla około 800 osób bezdomnych.	26
2.5.6	Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych.	26
2.6	Pomoc uchodźcom.	27
2.7	Dodatki mieszkaniowe.	27
2.8	Realizacja zadań priorytetowych dzielnic.	28
2.9	Program Pomocy Społecznej na lata 2004 – 2006.	28
2.10	Projekty własne MOPS, współpraca z innymi podmiotami.	28
2.10.1	Program poprawy funkcjonowania rodzin niepełnych z dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze.	28
	Projekt.	29
2.10.2	GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.	29
2.10.3	"Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną".	29
2.10.4	Projekt „Uważaj, komu dajesz swoje pieniądze”.	29
2.10.5	Projekt pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi.	30
	Program -	30
2.10.6	punkt obsługi osób niesłyszących.	30
2.10.7	Projekt specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	30
2.10.8	Współdziałanie MOPS w przygotowaniu projektu programu na rzecz społeczności romskiej.	30
2.10.9	Pomoc dla klientów MOPS w okresie Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia.	31
2.10.10	Współpraca z Fundacją Familijną Rodziny Wentzlów.	31
2.10.11	Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.	31
2.10.12	Współpraca ze Stowarzyszeniem „Wiosna”.	31
2.10.13	Współpraca ze Stowarzyszeniem „Emmanuel”.	31
2.10.14	Współpraca z uczelniami i szkołami.	32
2.11	Realizacja Programów Rządowych.	32
2.11.1	Wyprawka szkolna”.	32
2.11.2	„Rządowy program wspierania gmin w dożywianiu uczniów”.	32
2.11.3	Program „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”.	33
2.11.4	Pomoc rzeczowa w formie konserw dla klientów MOPS.	33
2.12	Współpraca międzynarodowa.	33
2.12.1	Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem.	33
2.12.2	Współpraca z miastem Lipsk.	33
2.12.3	Zakres pozostałej współpracy.	34
2.13	Konferencje.	34
3	INNE DZIAŁANIA NIEZBĘDNE DLA FUNKCJONOWANIA OŚRODKA.	34
4	DOSKONALENIE ZAWODOWE.	34

LISTA ZAŁĄCZNIKÓW DO SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W 2003 ROKU

Załącznik nr 1. Wykaz jednostek Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa.

Załącznik nr 2. Schemat usytuowania komórek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.

Załącznik nr 3. Zakres zadań realizowanych przez MOPS i system pomocy społecznej w roku 2003 z uwzględnieniem kosztów.

Załącznik nr 4. Zestawienie zadań realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ze wskazaniem wymaganych kryteriów dochodowych, wielkości świadczeń, ilości osób nimi objętych oraz średniej wielkości świadczenia.

Załącznik nr 5. Plan i wykonanie budżetu Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa w roku 2002.

- a) Tabela nr 1. Plan i wykonanie budżetu MOPS – wydatki bieżące.
- b) Tabela nr 2. Plan i wykonanie budżetu MOPS – wydatki inwestycyjne.
- c) Tabela nr 3. Zadania obligatoryjne z ustaw lub uchwał Rady Miasta, dla których wysokość świadczeń lub dotacji wynika z przepisów prawa.
- d) Tabela 4. Zadania o charakterze obowiązkowym z ustaw, dla których wydatki mają charakter zmienny (np. wynik zamówienia publicznego, wysokość świadczeń określona widełkami).
- e) Tabela nr 5. Świadczenia przysługujące zgodnie z art. 3 i 4 Ustawy o pomocy społecznej (o zmiennej wysokości wydatków).
- f) Tabela nr 6. Zadania fakultatywne o zmiennej wysokości wydatków.

1 INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie został powołany uchwałą Rady Miasta Nr XXXIII/228/91 z dnia 14 października 1991 roku, zmienionej uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr XXVI/254/95 z dn. 19 lipca 1995 roku oraz uchwałą Nr XIII/107/99 z dn. 17 marca 1999 roku oraz uchwałą Nr XCIV/887/01 z dn. 5 grudnia 2001 roku.

1.1 Struktura organizacyjna i kadrowa MOPS.

1.1.1 Struktura organizacyjna i zatrudnienie w MOPS.

W 2003 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:
Zastępcy Dyrektora ds. Pomocy Rodzinie podlegały następujące komórki organizacyjne:

- a) Dział Programów i Doradztwa, w ramach niego Sekcja Pomocy Bezrobotnym
- b) Dział Pomocy Dzieciom
- c) Dział Pomocy Bezdomnym
- d) Filie 1-10

Zastępcy Dyrektora ds. Pomocy Niepełnosprawnym podlegały następujące komórki organizacyjne:

- a) Dział Pomocy Osobom Starszym i Niepełnosprawnym,
- b) Dział Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych,
- c) Dział Dodatków Mieszkaniowych,
- d) Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Zatrudnienie średnioroczne w MOPS w 2003 roku ogółem 444,96 etatu, w tym w Powiatowym Zespole do spraw Orzekania o Niepełnosprawności – 8,59 etatu

1.1.2 Struktura Filii i realizowane zadania.

W 2003 roku filie MOPS, obejmowały swoim działaniem od 1 – 3 dzielnic pomocniczych Gminy Miejskiej Kraków. Terytorialna struktura organizacyjna MOPS została wykorzystana dla ułatwienia dostępu do świadczeń i usług klientom.

Efektom takich działań było:

- dostęp mieszkańców do usług świadczonych przez działy centralne Ośrodka.
- W szczególności dotyczy to możliwości:
- pobierania w filiach druków:
 - do potrzeb orzecznictwa Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
 - w sprawie ubiegania się o dodatki mieszkaniowe.
 - składania we wszystkich filiach wniosków o:
 - wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej,
 - dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
 - składania w trzech filiach (1, 4, 10) wniosków o dodatki mieszkaniowe,
 - korzystania ze specjalistycznego poradnictwa prawnego, pedagogicznego i psychologicznego,
 - istnienia możliwości osobistego odbierania przez pracowników filii wniosków, których osoby z powodu niepełnosprawności, czy wieku nie mogą samodzielnie dostarczyć do urzędu.

2 OPIS REALIZACJI ZADAŃ

Uporządkowanie przedstawionych niżej działań MOPS oparte jest przede wszystkim na kryterium problemowym w odniesieniu do adresatów realizowanej pomocy.

2.1 Pomoc dla dzieci i młodzieży.

Działania wobec dzieci i młodzieży mają szczególne znaczenie, ze względu na największe możliwości osiągnięcia podstawowego celu pomocy społecznej: nabycia umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie w oparciu o właściwe wartości i wzorce zachowań. Zadanie to realizowane jest w wielu zróżnicowanych formach.

2.1.1 Kierunki przekształceń systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie.

W ramach działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach ubiegłych, w szczególności realizacji uchwały Nr LXXXII/709/01 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 lipca 2001 r. w sprawie przyjęcia kierunków przekształceń organizacyjnych systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie podjął w 2003 r. szereg następujących działań w zakresie dostosowywania systemu opieki nad dzieckiem do potrzeb Gminy Miejskiej Kraków, między innymi:

- 1) Ogłoszono i przeprowadzono konkurs na zlecenie zadania prowadzenia w lokalu przy ul. Św. Gertrudy 2/3 w Krakowie, rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej. W jego efekcie zlecono Towarzystwu Przyjaciół Dzieci – Małopolski Oddział Wojewódzki prowadzenie Rodzinnego Domu Dziecka.
- 2) Ogłoszono i przeprowadzono konkurs ofert na realizację zadania prowadzenia na terenie Gminy Miejskiej Kraków rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej. W jego efekcie zlecono Stowarzyszeniu Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia”, zadanie prowadzenie rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej przy ul. Kazimierza Jagiellończyka 10.
- 3) Ogłoszono i przeprowadzono konkurs ofert na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego. W jego efekcie zlecono Terenowemu Komitetowi Ochrony Praw Dziecka, ul. Lubomirskiego 21 w Krakowie, zadanie prowadzenia placówki.
- 4) Ogłoszono i przeprowadzono konkurs ofert zlecenia zadania prowadzenia ośrodka poradnictwa i terapii rodzin. W jego efekcie zlecono Stowarzyszeniu „Dobrej Nadziei”, ul. Batorego 5 w Krakowie, zadanie prowadzenia ośrodka poradnictwa i terapii rodzin.
- 5) Przekształcenie Domu Dziecka Nr 1, w: 2 grupy usamodzielnienia dla 24 wychowanków oraz 3 grupy mieszkaniowe dla 42 wychowanków.
- 6) Działania zmierzających do sprawnego przeprowadzenia procesu likwidacji Domu Dziecka Nr 6, os. Górali 19.

Ponadto kontynuowano współpracę z podmiotami niepublicznymi realizującymi w latach ubiegłych zadania Gminy Miejskiej Kraków z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem, powierzając im kontynuację w roku 2003 zadań realizowanych w latach ubiegłych:

- 4 rodzinnych placówek opiekuńczo-wychowawczych

- grupy usamodzielnienia socjalizacyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej
- interwencyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej
- 4 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego

Organizacje kontynuowały ponadto realizację zadań, na które otrzymywały dotację wynikającą bezpośrednio z obowiązujących przepisów prawa. Dotyczy to:

- 1 rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej
- 4 socjalizacyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych
- 4 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego (licząc liczbę oddziałów: 12 placówek)
- 3 ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

W dalszym ciągu rozwijano także sieć pogotowi rodzinnych.

Kontynuacja przekształceń organizacyjnych w 2003 r. pozwoliła na zwiększenie liczby miejsc w rodzinnych formach opieki z 93 na początku roku do 121 na końcu (66 w placówkach rodzinnych a 55 w pogotowiach rodzinnych). Jednocześnie z 22 do 36 zwiększyła się liczba młodych ludzi mogących przygotowywać się do dorosłości w grupach usamodzielnienia.

Jednocześnie zakończone zostały procesy likwidacji dwóch tradycyjnych domów dziecka (łącznie 77 miejsc)

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opracował projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przekształcenia Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Nr 1 w Krakowie, os. Szkolne 27, w placówkę opiekuńczo-wychowawczą: Ośrodek Resocjalizacyjny dla Chłopców oraz nadania jej statutu.

W związku z negatywną opinią mieszkańców nie było możliwe utworzenie na os. Szkolnym placówki resocjalizacyjnej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie podejmował działania zmierzające do pozyskania odpowiedniego lokalu w którym mogłaby funkcjonować placówka resocjalizacyjna dla chłopców.

Z dniem 1 stycznia 2004 r., resocjalizacyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze jako młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii stały się jednostkami systemu oświaty.

2.1.2 Działania profilaktyczne.

Zadania w tym zakresie w 2003 r. realizowały głównie placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego funkcjonują minimum 4 godziny dziennie od poniedziałku do piątku. Poza takimi formami zajęć placówki te organizowały również letnie lub zimowe wyjazdy dla wychowanków. Z tej formy wypoczynku skorzystało w roku 2003 1461 dzieci uczęszczających na zajęcia do placówek wsparcia dziennego (w tym w okresie wakacji 1085 dzieci, natomiast w okresie ferii 376).

W okresie ferii zimowych i letnich zorganizowano wyjazdy do krajowych miejscowości wypoczynkowych.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego, które organizowały letni lub zimowy wypoczynek poza miastem, organizowały także w tym czasie zajęcia w Krakowie, tak by dzieci i młodzież pozostająca w mieście miała możliwość ciekawego spędzenia wolnego czasu poprzez wyjścia na basen do parku wodnego, kręgielni, klubów sportowych, zoo, do teatru, kin,

filharmonii, oglądanie wystaw, zwiedzanie Wawelu oraz innych interesujących miejsc i zabytków Krakowa, udział w różnego rodzaju imprezach organizowanych na terenie Krakowa.

W 2003 r. dotowanych było 9 niepublicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego prowadzących działalność w 19 miejscach na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Organy prowadzące to:

1. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – 4 placówki, w tym 1 placówka złożona z 7 oddziałów,
2. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – 2 placówki
3. Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji – 1 placówka
4. Zgromadzenie Sióstr Św. Michała- 1 placówka
5. Centrum Młodzieży „U Siemachy” – 1 placówka złożona z 5 oddziałów

Łączna ilość dotowanych wychowanków w tych placówkach na dzień 31 grudnia 2003 r. wynosiła 1456.

Tabela: Zestawienie placówek wsparcia dziennego działających w roku 2003.

Lp	Podmiot prowadzący	adres	Śr. dziennie korzystający
1	Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza TPD "Promyczek"	ul. P. Włodkowica 7a	38
2	Środowiskowa Świetlica Terapeutyczna TPD "Chatka Puchatka"	ul. Różyckiego 5	28
3	Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna TPD "Akademia Młodzieży"	ul. Radzikowskiego 29a	72
4	Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna TPD "Radość"	ul. Zamojskiego 1	32
5	Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza TPD "Augustiańska"	ul. Augustiańska 22	47
6	Świetlica Środowiskowa TPD "Świetliki"	Al. Słowackiego 44	46
7	Świetlica Środowiskowa TPD "Wesoła Gromada"	ul. Skarbińskiego 16	32
8	Świetlica Środowiskowa dla Dzieci i Młodzieży TPD "Wesołe Małolaty"	Ul. Strzelców 15	33/ od 1.09.03-65
9	Świetlica Terapeutyczna TPD	Os. Na Wzgórzach 13a	50
10	Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna "Wspólna Chata"	ul. Szlachtowskiego 31	60
11	Centrum Młodzieży "U Siemachy"-Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 1	ul. Długa 42	243
12	Centrum Młodzieży "U Siemachy"-Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 2	ul. Lea 55	175
13	Centrum Młodzieży "U Siemachy"-Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 3	ul. Podbrzezie 6	69
14	Centrum Młodzieży "U Siemachy"-Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 4	ul. Konopnickiej 19	144
15	Centrum Młodzieży "U Siemachy"-Dzienny Ośrodek Socjoterapii – oddz. Nr 5	ul. Na Kozłowie 25	225
16	Katolicka Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza "Oratorium"	ul. Aleksandry 1	31
17	Świetlica Terapeutyczna "Ikar" Stowarzyszenia na Rzecz Integracji	ul. Bujaka 15	29
18	Świetlica Środowiskowa - Terapeutyczna "Bocianki"	ul. Korzeniaka 18	30
19	Świetlica Socjoterapeutyczna "Wesołe Urwisy"	ul. Popławskiego 17,	działa od 17.11. 2003 r. 40 miejsc
	Suma:		1456

W roku 2003 pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przeprowadzili 204 kontrole w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego.

2.1.3 Działania interwencyjne i pomocowe.

W przypadku, gdy jest za późno na podejmowanie działań profilaktycznych, a sytuacja dziecka w rodzinie lub w szkole wymaga podjęcia interwencji mających na celu przeciwdziałanie i minimalizację skutków pojawiającym się już zagrożen, o różnym nasileniu i charakterze, realizuje się następujące zadania:

- 1) specjalistyczne poradnictwo pedagogiczne – świadczone przez 9 specjalistów pracy z rodziną, posiadających wykształcenie pedagogiczne, zatrudnionych w MOPS, na rzecz klientów oraz wspierania pracowników socjalnych, co pozwalało na dalsze doskonalenie ich kwalifikacji zawodowych,
- 2) współpraca z pedagogami szkolnymi – łącznie pracownicy MOPS 3 576 razy kontaktowali się z pedagogami w sprawach dzieci i młodzieży,
- 3) współpraca z kuratorami sądowymi – łącznie pracownicy MOPS 1 691 razy kontaktowali się z kuratorami,
- 4) kierowanie dzieci do placówek (klubów, świetlic socjoterapeutycznych) na zajęcia pozalekcyjne – 446 skierowania,
- 5) kierowanie wniosków do sądów w sprawie wydania zarządzeń w sprawie nieletnich – w sumie w ubiegłym roku skierowano 229 wniosków.

Zadaniem Ośrodka jest również udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzin, w przypadku których nastąpił rozpad, a celem tych działań jest umożliwienie właściwego wypełniania funkcji przez rodzinę, pomimo rozpadu więzi małżeńskiej.

2.1.4 Pomoc dzieciom niepełnosprawnym.

2.1.4.1 Pomoc ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2003 roku z pomocy skorzystało 570 dzieci niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w łącznej wysokości 794 619 zł. Środki te przeznaczone zostały na dofinansowanie do:

- a. pobytu na turnusie rehabilitacyjnym – 303 dzieci oraz 277 ich opiekunów; koszt udzielonej pomocy – 253 588 zł.,
- b. zakupu sprzętu ortopedycznego, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego – 210 dzieci; koszt udzielonej pomocy – 256 956 zł.
- c. likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – 56 dzieci, koszt udzielonej pomocy – 269 999 zł
- d. uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez warsztat terapii zajęciowej – 1 dziecko: koszt udzielonej pomocy 10 076zł.

Średni koszt udzielonej pomocy dla jednego dziecka niepełnosprawnego wyniósł ok. 1 400 zł.

Ponadto w 2003 r. MOPS zawarł 19 umów z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w sprawie dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego z przeznaczeniem dla dzieci niepełnosprawnych. Łączny koszt udzielonej pomocy wyniósł 52 131zł.

2.1.4.2 Pomoc mająca na celu poprawę sytuacji materialnej rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym

Specyficzną formą pomocy adresowana do tych rodzin jest zasiłek stały, przyznawany osobie zdolnej do pracy, lecz nie pozostającej w zatrudnieniu ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem wymagającym stałej pielęgnacji, polegającej na

bezpośredniej, osobistej pielęgnacji i systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym, rehabilitacyjnym oraz edukacyjnym, przy spełnieniu warunków dochodowych. W 2003 roku przyznano zasiłek stały 516 osobom, wypłacono 5 234 świadczenia na łączną kwotę 2 180 457 zł.

2.1.4.3 Pomoc instytucjonalna.

W razie niemożności zapewnienia dziecku niepełnosprawnemu opieki w środowisku rodzinnym, istnieje możliwość umieszczenia w domu pomocy społecznej. W Krakowie funkcjonują 2 domy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, mogące zapewnić pobyt dla 189 dzieci..

2.1.5 Pomoc na rzecz rodzin zastępczych.

Na realizację świadczeń dla rodzin zastępczych otrzymano na początku 2003r. znacznie ograniczone środki finansowe w stosunku do szacowanych potrzeb. W związku z tym ograniczono realizację świadczeń fakultatywnych (tj. pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanych do rodziny dzieci czy świadczeń losowych). W trakcie roku budżetowego dzięki podejmowanym staraniom i wystąpieniom uzyskano środki finansowe umożliwiające pełną realizację świadczeń dla rodzin zastępczych.

W trakcie roku 2003 MOPS objął swoimi działaniami 628 rodzin i 752 dzieci oraz udzielił rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej na łączną kwotę 5.839.067,78zł.

Od października 2003 r. Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy przy ul. Piłsudskiego 29 w Krakowie rozpoczął szkolenie spokrewnionych rodzin zastępczych. W 2003r. szkolenie to ukończyło 30 rodzin.

Uzyskano 34 814,89 zł tytułem odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

2.1.6 Pogotowia rodzinne.

Szczególnym typem rodzin zastępczych są te, które wykonują zadania pogotowia rodzinnego. Jest to interwencyjna, krótkoterminowa (okres przebywania dziecka maksymalnie do 15 miesięcy) forma opieki nad dzieckiem, sprawowana przez odpowiednio przeszkolone rodziny zastępcze.

W roku 2003 działało łącznie 30 pogotowia rodzinnych, w których przebywało 104 dzieci. W 2003 r. pogotowia opuściło łącznie 52 dzieci

Umieszczenie dziecka w pogotowiu rodzinnym powodowane było następującymi okolicznościami:

- a) pozostawianie przez matkę noworodka w szpitalu bez opieki,
- b) zaistnieniem sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu dziecka wymagających natychmiastowej interwencji,
- c) porzucenie przez rodziców,
- d) W sytuacjach, gdy nie jest możliwe zapewnianie bezpośredniej opieki przez rodziców z uwagi na: pobyt rodziców w więzieniu, problemy zdrowotne rodziców, pobyt rodziców w szpitalu lub ośrodkach terapeutycznych.
- e) W trudnych sytuacjach życiowych rodziców - na ich prośbę.

Wysokość środków wydatkowanych w 2003 r. na pomoc dzieciom umieszczonym w pogotowia, zamknęła się w kwocie 593 562,44 zł, natomiast z tytułu pomocy jednorazowej na zagospodarowanie – 25 415,00 zł.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w zakresie organizowania pracy pogotowi rodzinnych, obejmowała między innymi:

- a) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w pogotowiu rodzinnym i u rodziców biologicznych dzieci przebywających w pogotowiu (ilość: 128 wywiadów)
- b) naliczanie i wydawanie decyzji dotyczących pomocy pieniężnej na dzieci przebywające w pogotowiu rodzinnym i wystawianie decyzji o wysokości odpłatności rodzicom biologicznym za pobyt ich dzieci w pogotowiu rodzinnym (ilość: 149),
- c) spotkania zespołów konsultacyjnych w sprawie dzieci przebywających w pogotowiu rodzinnym – (77 spotkań)

Szczególnie istotnym elementem związanym z działalnością pogotowi rodzinnych było podejmowanie działań wspierających i nadzorujących ich pracę poprzez: grupę wsparcia – 25 spotkań, wizyty domowe – 14 spotkań, Przygotowanie włączenia wolontariuszy w system wsparcia pogotowi rodzinnych

Dzięki podejmowanym działaniom udało się zapewnić w 2003r. 104 dzieciom opiekę w formach pozainstytucjonalnych.

2.1.7 Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze.

Zadania ustawowe realizowane przez Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze w Krakowie w 2003 roku:

- poradnictwo dla dzieci i rodziców (rodziny)
- terapia rodzinna dla rodziców i dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych
- wsparcie dla rodzin adopcyjnych i zastępczych
- szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze
- zadania związane z funkcjonowaniem pogotowi rodzinnych

Tabela – Działalność Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych w Krakowie w 2003 roku

Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	Ilość osób zajmujących się poradnictwem	Liczba osób korzystających z poradnictwa	Liczba osób, które skorzystały z terapii rodzinnej	Wsparcie dla rodzin adopcyjnych i zastępczych (liczba osób)	Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne (liczba osób)	Kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne (liczba osób)
TPD ul. Marka 20/14	4	852	nie realizuje tego zadania	110	190	99
POAO ul. Piłsudskiego 29	8	891	18	383	194	84
Pro Familia os. Zielone 1	6	524	68	269	95	148
„Dzieło Pomocy Dzieciom” ul. Rajska 10	6	898	14	900	185	91
suma	24	3165	100	1662	764	422

2.1.8 Całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze.

Podejmowane w ramach ośrodków wsparcia działania profilaktyczne niestety często nie są wystarczające i nie pozwalają na zapewnienie dziecku prawidłowego funkcjonowania

w rodzinie biologicznej. Sytuacja dziecka w rodzinie i szkole wymaga więc po wyczerpaniu innych możliwości podjęcia inicjatyw mających na celu przeciwdziałanie istniejącym już sytuacjom uniemożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie dziecka w rodzinie i środowisku. W sytuacji, gdy niemożliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej, konieczne staje się zapewnienie miejsca w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. MOPS wydał w 2003 r. 406 skierowań do w/w placówek, w tym:

- do placówek interwencyjnych - 133;
- do placówek socjalizacyjnych - 208;
- do placówek rodzinnych - 21;
- do placówek resocjalizacyjnych - 44

Spośród nich 107 dzieci pochodzi spoza Krakowa, 6 dzieci cudzoziemskich, 2 dzieci bezdomnych, 60 wychowanków umieszczonych uprzednio w placówkach interwencyjnych, czekających na umieszczenie w placówkach docelowych zostało skierowanych do innego typu placówek, w tym – 17 do resocjalizacyjnych, 41 do socjalizacyjnych, 2 do rodzinnych.

Spośród dzieci kierowanych do placówek 58 było już uprzednio wychowankami innych placówek i zostało przeniesionych w wyniku zmiany orzeczeń sądowych, wniosków dyrektorów tych placówek lub dokonanych przekształceń placówek (np. likwidacja placówki, utworzenie nowych placówek rodzinnych).

W 2003 r. na umieszczenie w placówce resocjalizacyjnej czekało 45 dziewcząt.

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2003 r. działała jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu resocjalizacyjnego - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Św. Faustyny, przeznaczona dla 70 dziewcząt w wieku od 13 do 18 r. ż.

W 2003 r. na umieszczenie w MOW oczekiwało łącznie 71 chłopców. Z uwagi na fakt iż na terenie Gminy Miejskiej Kraków nie było placówki resocjalizacyjnej dla chłopców, zmuszeni byliśmy występować z pisemną prośbą o umieszczenie nieletnich w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych na terenie innych powiatów, tak z terenu województwa, jak i spoza niego.

W roku 2003 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zwrócił się pisemnie 128 razy do innych powiatów o wydanie skierowania do placówki resocjalizacyjnej. skierowanie otrzymało tylko 17 nieletnich. Na koniec roku na umieszczenie w MOW oczekiwało 20 nieletnich.

2.1.9 Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z art. 33k pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 r., za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej opłatę zobowiązani są ponosić rodzice dziecka, a także opiekunowie prawni w przypadku gdy dysponują dochodami dziecka, do wysokości wydatków bieżących ponoszonych na jego utrzymanie w placówce.

- W 2003 r. wydano łącznie 672 decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia wysokości opłat rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W 2003 r. od powyższych decyzji wniesiono 21 odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z czego 7 decyzji zostało utrzymanych w mocy, 3 zostały uchylone i przekazane do ponownego rozpatrzenia a 11 jeszcze nie rozstrzygnięto.

Uzyskano 108 884,60zł. tytułem odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2.1.10 Pomoc na usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem wychowanków placówek i rodzin zastępczych.

W związku z ograniczonymi środkami finansowymi na początku roku 2003 wypłacano na bieżąco jedynie miesięczną pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, a pomoc pieniężną na usamodzielnienie i zagospodarowanie w formie rzeczowej a realizowane po uzyskaniu środków finansowych na ten cel. Środki na wypłatę w/w świadczeń jednorazowych zostały uzyskane dopiero na końcu 2003r. i świadczenia te (zaległe z 2002 r. jak i 2003 r.) zostały wypłacone w grudniu 2003r.

Na usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych w 2003 r. wydano łącznie sumę 2.082.262,91zł., natomiast na usamodzielnienia wychowanków placówek kwotę 821.574,63zł.

2.2 Działania na rzecz rodziny z trudnościami życiowymi (konflikty, przemoc, bezrobocie).

Głównym celem pomocy społecznej jest pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin, a także ich integracja ze środowiskiem. Realizacji tych celów nie można osiągnąć jedynie poprzez wspieranie klientów pozostających w trudnej sytuacji życiowej w formie świadczeń pieniężnych. Przede wszystkim na ich rzecz świadczona jest praca socjalna, czyli wszelkie działania pracowników pomocy społecznej skierowane na pomoc we wzmocnieniu oraz odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

2.2.1 Pomoc dla rodzin z problemem przemocy oraz dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.

Rodzina, w której dochodzi do przemocy najczęściej jest bezradna wobec swoich trudności. Oczekuje wsparcia i konkretnej pomocy od instytucji zaangażowanych w sprawy rodziny. W wielu przypadkach osoby uzależnione są od swoich partnerów stosujących przemoc, w związku z czym istnieje konieczność odizolowania ich od sprawcy. Dzięki terapiom prowadzonym w specjalistycznych placówkach możliwe jest spojrzenie na swoje życie z dystansem, a co za tym idzie konstruktywne budowanie przyszłości swojej i rodziny.

W tym zakresie podejmowane są działania przez pracowników socjalnych, a także specjalistów posiadających wykształcenie pedagogiczne, psychologiczne, konsultantów prawników zatrudnionych w MOPS, a także przez specjalistyczne jednostki organizacyjne: Schronisko dla Ofiar Przemocy i Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

2.2.1.1 Działania pracowników socjalnych i specjalistów MOPS.

W ramach czynności nakierowanych na zapobieżenie przemocy lub jej eskalacji w rodzinie podejmowanych przez MOPS bezpośrednio w środowisku można przykładowo wymienić następujące działania:

- udzielono 399 specjalistycznych konsultacji psychologicznych i pedagogicznych w sprawach przemocy,
- pracownicy MOPS 89 razy występowali do prokuratury, sądu, policji w sprawach przemocy,
- podjęto 50 interwencji w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”

- świadczono poradnictwo prawne, m.in. w zakresie występowania o wszczynanie postępowań karnych wobec sprawców przemocy, w sprawach alimentacyjnych, rozwodowych, mieszkaniowych,
- przeprowadzano rozmowy motywacyjne, wspierające, prowadzone przez pracowników socjalnych.

Podjęto również działania mające zapobiec przemocy, której podłożem może być uzależnienie członka rodziny:

Tabela: Działania wobec alkoholików

	2003
Liczba osób, które pod wpływem pracowników MOPS poddały się leczeniu odwykowemu	495
Liczba osób objętych pracą socjalną mającą na celu uzyskania zgody na podjęcie leczenia odwykowego	1 131

Ponadto w ramach programu „Bezpieczny Kraków” przeszkolonych zostało 450 policjantów wyjeżdżających na interwencję oraz pedagogów szkolnych i kuratorów sądowych, dzielnicowych oraz specjalistów do spraw nieletnich.

Ponadto rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej MOPS zapewnia pomoc w formie czasowego pobytu w następujących placówkach:

- Schronisku dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (w 2003r. – 245 osobom zapewniono schronienie),
- Domu Matki i Dziecka w Krakowie, przy ul. Żywieckiej 16 (w roku 2003 r. z pobytu w placówce skorzystało łącznie 121 osób w tym: 53 kobiety i 68 dzieci)

Sprawowano również nadzór nad Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej przy ul. Radziwiłłowskiej 8b, świadczącym specjalistyczne poradnictwo w kryzysie (w 2003r. 13 771 interwencji).

2.2.2 Pomoc rodzinom z problemem bezrobocia.

Działania w zakresie pomocy bezrobotnym prowadzone są równoległe w dwóch kierunkach:

- aktywizowania do działań pozwalających na wyjście z sytuacji bezrobocia oraz nauka właściwych zachowań na rynku pracy;
- zapewnianie środków umożliwiających przetrwanie trudnego okresu pozostawania bez zatrudnienia oraz poszukiwania pracy.

2.2.2.1 Giełda Pracy Non – Stop prowadzona w przez Sekcje Pomocy Bezrobotnym we współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy.

W 2003 roku Sekcja Pomocy Bezrobotnym objęła pracą socjalną, mającą na celu podjęcie zatrudnienia 752 osoby bezrobotnych. Udzielono 2 449 indywidualnych porad i konsultacji, dotyczących sposobów poruszania się po rynku pracy, pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie oraz zakresu działania pomocy społecznej i innych instytucji.

W roku 2003 z pomocy w formie zasiłku celowego na pokrycie kosztów przeszkolenia skorzystało 21 osób, łączna kwota świadczeń wyniosła 20 741,50 zł.

W ramach współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy placówka Giełda Pracy Non Stop prowadzi szybkie, bezpłatne pośrednictwo pracy w pełnym zakresie (praca stała, okresowa, sezonowa, na umowę zlecenie, itp.) oraz indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe.

Tabela: Działalność Giełdy Pracy.

	2003
Liczba klientów MOPS objętych pracą socjalną mającą na celu podjęcie zatrudnienia	752
Liczba klientów MOPS którzy otrzymali oferty pracy	600
Ilość ofert pracy wydanych klientom MOPS	970
Ilość konsultacji i porad podejmowanych na rzecz klientów:	
Dotyczących sposobów poruszania się po rynku pracy, przygotowania dokumentacji zawodowej itp.	2 101

2.2.2.2 Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną.

W roku 2003 kontynuowano w filiach MOPS "Program pracy socjalnej z osobą bezrobotną".

Efektom podejmowanych działań było podjęcie zatrudnienia przez 354 wspierane w programie osoby, podjęcie przez 225 kursów, szkoleń, i działań uzupełniających wykształcenie w celu podniesienia kwalifikacji. Kontaktowano się także 1 437 z instytucjami przeciwdziałającymi bezrobociu. Ograniczono lub odmówiono pomocy w związku z nie wywiązywaniem się z zobowiązań dotyczących aktywnego poszukiwania zatrudnienia 241 osobom.

Osoby bezrobotne korzystają także z szerokiego zakresu pozostałych świadczeń realizowanych przez MOPS, o których mowa w rozdziale 2.4.

2.3 Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.

Podstawowym założeniem jest umożliwienie jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania.

2.3.1 Działania interwencyjne na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

W zakresie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi zachodzi często konieczność podejmowania szczególnych czynności w celu zapobiegania zachowaniom niebezpiecznym dla otoczenia, czy nawet autodestrukcji.

Tabela: Działania na rzecz osób chorych psychicznie.

	2003
Ilość wystąpień do sądu o przymusowe leczenie	74
Ilość wystąpień do sądu o umieszczenie bez zgody w DPS	90
Ilość porad prawnych w sprawie wystąpienia do sądu o ubezwłasnowolnienie	86
Ilość konsultacji psychologicznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	610

2.3.2 Świadczenia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

- Zasilek stały wyrównawczy – przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie, jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie określonego w art. 4 ust. 1. ustawy o pomocy społecznej. W 2003 roku pomoc w tej formie otrzymało 3 378 osób. Zrealizowano 32 834 świadczenia na łączną kwotę 10 974 451 zł.

- Zasiłki pielęgnacyjne wypłacano 1 853 osobom. Zrealizowano 15 108 świadczeń na kwotę 2 127 693 zł.
- Renty socjalne- w ramach pomocy społecznej otrzymywały ją osoby całkowicie niezdolne do pracy z powodu inwalidztwa powstałego przed 18 rokiem życia lub inwalidztwa powstałego w okresie nauki w szkole ponadpodstawowej, wyższej (przed 25 rokiem życia), a także w trakcie studiów doktoranckich i aspirantury. W 2003 roku rentę socjalną otrzymywało 3 717 osób. Zrealizowano 29 915 świadczeń na łączną kwotę 11 905 434 zł.
Od 1 października 2003 roku wypłacanie rent socjalnych nie należy już do zadań pomocy społecznej. Analogiczne świadczenie przyznawane i wypłacane jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, do którego MOPS przekazał dokumentację osób uprawnionych do tej formy pomocy.

2.3.3 Usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze przysługują osobom starszym i niepełnosprawnym, przeważnie samotnym, którzy z powodu wieku, choroby, inwalidztwa lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób a są jej pozbawione. Pomoc ta świadczona też może być także osobom pozostającym w rodzinie, która nie jest w stanie zapewnić pielęgnacji we własnym zakresie.

Usługi opiekuńcze świadczone są przeważnie w środowisku zamieszkania osób korzystających z tej pomocy i obejmują m. in.

- usługi gospodarcze na które składa się pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych (tj. utrzymanie czystości w rzeczach i pomieszczeniach zajmowanych przez podopiecznego, zakup i przygotowanie posiłków dla podopiecznego), organizowanie spacerów oraz umożliwianie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem,
- usługi pielęgnacyjne polegające na podtrzymywaniu higieny osobistej podopiecznego, podawaniu leków, pielęgnacji zleconej przez lekarza.

W zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych realizowane są ponadto usługi wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego.

Usługi opiekuńcze świadczone były przez trzy podmioty:

- 1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „Czwórka” w Krakowie os. Młodości 9 (Dzielnice I,V,VII – Gminy Miejskiej Kraków)
- 2) Miejski Zarząd Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie ul. Studencka 19 (Dzielnice IV,VI,VIII,IX,X,XIII,XIV,XV,XVI,XVII,XVIII,XI i XII – Gminy Miejskiej Kraków)
- 3) Fundację Na Rzecz Budowy i Prowadzenia Pensjonatów dla Chorych na Stwardnienie Rozsiane i Inne Schorzenia Narządu Ruchu im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie, ul. Dunajewskiego 5 (Dzielnice II, III – Gminy Miejskiej Kraków)

Łącznie wykonano 819 009,27 godzin.

W 2003 roku na realizację usług opiekuńczych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przekazał łączną dotację w wysokości 5 398 519,15 zł.

- a. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w realizowane w środowisku zamieszkania osób korzystających z tej formy pomocy.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze u osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych ma na celu udzielanie pomocy, dzięki której osoby z zaburzeniami psychicznymi mają możliwość poprawy funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Usługi specjalistyczne na terenie całej Gminy Miejskiej Kraków, w 2003 roku świadczone były przez „Fundację Na Rzecz Budowy i Prowadzenia Pensjonatów dla Chorych na Stwardnienie Rozsiane i Inne Schorzenia Narządu Ruchu im. Bł. Anieli Salawy”, zrealizowano 54 067 godzin usług na kwotę 432 400zł.

b. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia pobytu całodobowego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Mogą być świadczone również w ośrodkach wsparcia. Powyższe zadanie zlecane jest przez MOPS do realizacji organizacjom pozarządowym, dysponującym odpowiednią bazą lokalową. W wyniku przeprowadzonego konkursu ofert zadanie realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych w ośrodku wsparcia w 2003 r. powierzono Stowarzyszeniu Rodzin „Zdrowie Psychiczne” prowadzącemu ośrodek przy ul. Warszawskiej 1 dla 7 osób z chorobą psychiczną oraz Fundacji „Wspólnota Nadziei” prowadzącej ośrodek dla 5 osób niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Olsztyńskiej 4.

W 2003 roku przeprowadzono 2502 kontroli jakości realizowanych usług u 1626 klientów objętych usługami.

Ponadto uzyskano 851 211,40zł. odpłatności za usługi opiekuńcze w roku 2003, 105 678,57zł. odpłatności za usługi opiekuńcze w roku 2002 oraz 17 272,67zł. odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze.

2.3.4 Dienne ośrodki wsparcia.

Dzięki tej formie pomocy osoby starsze i osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą zaspokoić bardzo ważną potrzebę kontaktu i integracji społecznej, bez ostatecznego zerwania więzi z rodziną i środowiskiem lokalnym. Otrzymują jednocześnie wsparcie specjalistów, przede wszystkim rehabilitację społeczną i usprawniającą.

2.3.4.1 Środowiskowe domy samopomocy.

Środowiskowe domy samopomocy to ośrodki wsparcia dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie, działające w ramach zadań zleconych gminie i powiatowi. Jest to specyficzna oferta dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pomoc ta ma na celu utrzymanie osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałanie instytucjonalizacji, czyli umieszczaniu osoby w placówce całodobowej opieki.

W 2003 roku w Krakowie funkcjonowało 9 środowiskowych domów samopomocy, z których dwa przeznaczone są dla 79 osób chorych psychicznie i siedem dla 185 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Jeden z w/w ośrodków jest jednostką gminną. Pozostałe placówki prowadzone są przez organizacje pozarządowe.

Dzięki staraniom MOPS pozyskano dodatkowe środki finansowe umożliwiające uruchomienie od października 2003 r. filii Środowiskowego Domu Samopomocy prowadzonego przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”. W wyżej wymienionej filii znalazło możliwość poprawy swojego stanu psychofizycznego kolejnych 8 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

W 2003 r. wydano 302 decyzje administracyjne kierujące i przedłużające pobyt w środowiskowych domach samopomocy. Przeprowadzono 6 kontroli w zakresie realizacji w/w zadania.

2.3.4.2 Miejskie Dzielne Domy Pomocy Społecznej.

W roku 2003 funkcjonowały jako jednostka budżetowa składająca się z 6 filii. Są to ośrodki wsparcia dla osób o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, osób w wieku emerytalnym, dorosłych i małoletnich będących w trudnej sytuacji rodzinnej i mieszkaniowej.

- Z usług i zajęć organizowanych przez Miejskie Dzielne Domy Pomocy Społecznej w 2003 r skorzystało 970 osób.

Miejskie Dzielne Domy Pomocy Społecznej w 2003 roku poszerzyły swoją bazę. W październiku otwarty został Klub Seniora w Mydlnikach na terenie Dzielnicy VI.

2.3.4.3 Ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych

W wyniku przeprowadzonego konkursu ofert zorganizowanego w oparciu o Rozporządzenie MPiPS z 30 czerwca 2000 r. MOPS powierzył wyłonionym organizacjom pozarządowym prowadzenie dwóch ośrodków wsparcia, w ramach zadań własnych gminy.

Ośrodek wsparcia zlokalizowany w Nowej Hucie w os. Ogrodowym 17 przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, natomiast Ośrodek zlokalizowany przy ul. Dobrego Pasterza 110 przeznaczony jest dla osób cierpiących na chorobę Alzheimera. Łącznie w/w ośrodki wsparcia mogą objąć pomocą środowiskową 30 osób.

2.3.5 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Zadania te realizowane są na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazywane samorządom algorytmem. W 2003 r. Gmina Miejska Kraków na realizację zadań dysponowała kwotą 11 005 509,00 zł., która uległa zwiększeniu od listopada o kwotę 1 027 230,00 zł. W tej sytuacji MOPS podjął intensywne działania mające na celu objęcie pomocą jak największej grupy osób niepełnosprawnych, których potrzeby mogły zostać zaspokojone z otrzymanych dodatkowo środków finansowych

2.3.6 Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji zawodowej.

- a) Zwrot pracodawcom kosztów przystosowania tworzonych stanowisk pracy lub przystosowania istniejących stanowisk pracy stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych wynikających z ich niepełnosprawności.

W 2003 r. MOPS zawarł umowę z pracodawcą w zakresie zwrotu kosztów przystosowania 1 stanowiska pracy dla 2 osób niepełnosprawnych na kwotę 55 000 zł.

- b) Udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W 2003 r. pożyczki udzielono 4 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 100 000 złotych.

W zakresie realizacji zobowiązań z roku poprzedniego w 2003 roku:

- Utworzono 3 stanowiska pracy, na których zatrudnione zostały 4 osoby niepełnosprawne. Refundacja kosztów utworzenia tych stanowisk wynosiła 66 000 zł.
- Dokonano zwrotu pracodawcom kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach pracy utworzonych przy udziale środków PFRON kwocie 1 272 710 zł.

2.3.7 Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej.

a) Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków działa 11 Warsztatów Terapii Zajęciowej w tym 2 utworzone w 2003 roku, do których zakwalifikowanych zostało 382 uczestników,.

Z Fundacją ARTES i Towarzystwem Przyjaciół Dzieci zawarto umowy w zakresie dofinansowania kosztów tworzenia i działania WTZ wydatkując na ten cel 283 135 złotych. Skutkiem podjętych działań było utworzenie pierwszego w Krakowie WTZ dla 20 osób z niepełnosprawnością ruchową. Utworzony został również warsztat dla 25 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

b) Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

W 2003 roku do MOPS wpłynęło blisko 3 000 wniosków osób niepełnosprawnych o dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla tych osób oraz ich opiekunów. Średnia wartość dofinansowania udzielonego dorosłej osobie niepełnosprawnej wyniosła 550 zł, natomiast w roku 2002 średnia wartość dofinansowania wynosiła 492 zł. Wszystkie wnioski zostały zrealizowane, natomiast ponad 500 wnioskodawców zrezygnowało z przyznanej pomocy.

c) Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

MOPS w roku 2003 kontynuował realizację zadania mającego na celu m. in. wspieranie i promocję twórczości osób niepełnosprawnych, doskonalenie ich sił psychofizycznych poprzez rekreację ruchową, organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo- rekreacyjnych, co w rezultacie prowadziło do integracji społecznej osób niepełnosprawnych. Podobnie jak w zadaniu: pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, również w tym przypadku Zespół Zadaniowy rozpatrzył wnioski organizacji pozarządowych lub instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, zainteresowanych uzyskaniem dofinansowania na ten cel

W 2003 r. zrealizowano 50 umów dotyczących dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki dorosłych osób niepełnosprawnych i dzieci niepełnosprawnych. Łączny koszt udzielonej pomocy wyniósł 281 067 zł, w tym dla dzieci 37 079 zł.

d) Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane było osobom niepełnosprawnym w 2003 r. do zakupu przedmiotów ortopedycznych m.in. wózków inwalidzkich, aparatów słuchowych, parapodiów i najczęściej w całości pokrywało poniesione przez osoby niepełnosprawne koszty. Natomiast w przypadku dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego m. in. rowerów rehabilitacyjnych, piłek do ćwiczeń, łóżek rehabilitacyjnych zarówno osoby indywidualne jak i instytucje otrzymywały do 60% kosztów zakupu sprzętu.

W 2003 r. pomocy udzielono 1 561 osobom niepełnosprawnym, na łączną kwotę 1 416 633 zł. Średnia wartość dofinansowania udzielonego indywidualnej osobie niepełnosprawnej w zakresie tego zadania wyniosła 945 zł.

W zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zawarto 36 umów z instytucjami prowadzącymi działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Wydatki na ten cel wyniosły 206 587 zł.

e) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W roku 2003 MOPS zawarł z osobami niepełnosprawnymi 444 umowy w sprawie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

W zakresie dofinansowania:

- likwidacji barier architektonicznych (m.in. przystosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych, zakup transporterów schodowych lub sufitowych) pomoc otrzymały 163 osoby na łączną kwotę 1 186 016 zł, średni koszt dofinansowania wyniósł 7 300 zł,

- likwidacji barier w komunikowaniu się (m.in. zakup radiomagnetofonów, komputerów, faksów) pomoc otrzymało 208 osób, na łączną kwotę 476 167 zł, średni koszt dofinansowania wyniósł 2 300 zł,

- likwidacji barier technicznych (m.in. zakup glukometrów, ciśnieniomierzy) pomoc otrzymało 57 osób, na łączną kwotę 30 206 zł, średni koszt dofinansowania wyniósł 530 zł

W zakresie realizacji powyższych zadań przeprowadzono 179 kontroli, między innymi kontrole u pracodawców miejsc pracy, kontrole działalności warsztatów terapii zajęciowej, kontrole realizacji umów dotyczących likwidacji barier architektonicznych.

Pracownicy MOPS w okresie od lipca do grudnia 2003 r. czynnie uczestniczyli w pracach zespołu zadaniowego ds. opracowania i opracowali ostateczny dokument pn. „Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004 - 2006”

2.3.8 Domy Pomocy Społecznej.

Całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów w miejscu zamieszkania. Taką formę opieki realizują domy pomocy społecznej.

Dom pomocy społecznej zapewnia całodobową opiekę oraz zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, edukacyjne, społeczne i religijne.

W Krakowie funkcjonuje 18 domów pomocy społecznej, z czego 15 prowadzonych przez Miasto oraz 3 niepubliczne: dwa prowadzone przez zgromadzenia zakonne, a jeden przez Fundację „Zdrowie dla Budowlanych”.

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na:

- 6 domów dla osób przewlekle somatycznie chorych – 995 miejsc,
- 4 domy dla osób starych – 298 miejsc,
- 4 domy dla osób przewlekle psychicznie chorych – 568 miejsc,
- 2 domy dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – 117 miejsc,
- 1 dom dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie – 93 miejsca,
- 1 dom dla 96 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz 75 dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Łączna liczba miejsc we wszystkich domach wynosiła 2 242.

We wrześniu 2003 roku otwarty został Dom Pomocy Społecznej przy ul. Sołtysowskiej 13 D przeznaczony dla osób starych. Zgodnie z Uchwałą Nr CXX/1130/02 Rady Miasta Krakowa z dnia 12.09.2002 roku – 40 miejsc w tej placówce przeznaczonych jest dla repatriantów z Kazachstanu, a pozostałe 27 dla osób pochodzących z terenu Gminy Miejskiej Kraków. W związku z uruchomieniem powyższego Domu Pomocy Społecznej, a w konsekwencji

zwiększeniem liczby miejsc w domach pomocy społecznej przeznaczonych dla osób starych spowodowało skrócenie okresu oczekiwania na miejsce w domach dla osób starych z jednego roku do trzech miesięcy.

W 2003 roku wpłynęło 812 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej. W sumie wydano 2 259 decyzji i postanowień, umieszczono w DPS 518 osób.

W związku z waloryzacją świadczeń mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej na terenie Krakowa wydano 1 675 decyzji ustalających opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej.

Od wydanych decyzji wniesiono 20 odwołań z czego 10 zostało przekazanych do rozpatrzenia przez SKO, a 10 rozpatrzono w trybie art. 132 k.p.a.

Prowadzono również korespondencję z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w sprawach między innymi dotyczących umieszczeń mieszkańców Krakowa w Domach Pomocy Społecznej na terenie innych powiatów i w innych miastach.

Przeprowadzono 7 kontroli w Domach Pomocy Społecznej.

2.3.9 Orzekanie o niepełnosprawności

W roku 2003 Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie, powołany przez Prezydenta Miasta Krakowa Zarządzeniem Nr 339/2003 z dnia 14 marca 2003 r., realizował zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 1997 r. Nr 123, poz.776 z późn. zm.) oraz w aktach wykonawczych, poprzez wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej.

W 2003 r. Zespół rozpoczął wydawanie nowego rodzaju orzeczeń o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób posiadających ważne orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i art.62 powołanej wyżej ustawy.

W 2003 r. priorytetem w działalności Zespołu stało się rozpatrzenie około 6 000 zaległych wniosków, nierozpatrzonych w 2002 r.

Powstawanie zaległości wynikało z braku odpowiedniej wysokości środków finansowych przekazywanych z budżetu państwa na orzekanie o niepełnosprawności.

W 2003 r. uzyskanie dodatkowych środków w wysokości 204.096 zł z rezerwy celowej przekazanych przez Wojewodę Małopolskiego na orzekanie o niepełnosprawności, pozwoliło na wydanie 11 583 orzeczeń, w tym 9 122 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz 2 461 orzeczeń o niepełnosprawności. Zaznaczyć należy, iż w całym 2002 r. wydano tylko 5637 orzeczeń.

W konsekwencji w pierwszym półroczu 2003 r okres oczekiwania na wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności uległ skróceniu z 10 do 6 miesięcy, natomiast w przypadku orzeczeń o niepełnosprawności osób przed ukończeniem 16 roku życia nawet do 3 miesięcy. W drugim półroczu 2003 roku składane wnioski rozpatrywane były w terminie nie dłuższym niż 4 miesiące od chwili ich złożenia.

W całym 2003 r. osoby zainteresowane złożyły do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie łącznie 6108 wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Na podstawie złożonych wniosków wydane zostały w 2003 r. ogółem 9 122 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym 354 orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych tj.: 3,8 % oraz 95 orzeczeń o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności tj.: 1,2 %.

W 2003 r. wydano także 219 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień na podstawie orzeczeń innych organów takich jak: KIZ, ZUS, KRUS, MON, MSWiA, co stanowi 2,5 % ogólnej liczby wydanych orzeczeń, w których określono stopień niepełnosprawności.

Poza wydawaniem orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie, drugi rok z rzędu realizował zadanie orzekania o niepełnosprawności osób przed ukończeniem 16 roku życia. W 2003 r. wpłynęło 921 takich wniosków.

W 2003 r. wydano łącznie 2461 orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed ukończeniem 16 roku życia, w tym 1 849 na podstawie wniosków złożonych w 2002 r. Spośród wszystkich osób, którym wydano orzeczenia o niepełnosprawności 1696 zostało zaliczonych do osób niepełnosprawnych tj.: 69 %, a 763 nie zaliczono do osób niepełnosprawnych tj.: 31 %.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydał w 2003 r. 5 194 legitymacje dokumentujące niepełnosprawność.

Głównym problemem Zespołu, od kilku lat jest pozyskanie odpowiedniego lokalu spełniającego wymogi techniczno-organizacyjne określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. Nr 139, poz.1328). Zgodnie z zapisami zawartymi w tym rozporządzeniu do dnia 30.06.2004 r., Zespół musi posiadać odpowiednie pomieszczenia dostępne dla osób niepełnosprawnych i odpowiednio wyposażone w sprzęt umożliwiający sprawne jego funkcjonowanie (szczególnie gabinet lekarski).

2.4 Inne działania na rzecz osób i rodzin.

Oprócz działań i świadczeń specyficznych dla konkretnych grup odbiorców realizowane są usługi i świadczenia docierające do wszystkich powyżej wymienionych kategorii klientów. Należą do nich:

2.4.1 Poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna.

W 2003 roku z pomocy Ośrodka obejmującej swoim zakresem pracę socjalną skorzystało 32 757 rodzin (72 082 osób). Wyłącznie pracą socjalną objętych było 12 540 rodzin (27 520 osób).

Praca socjalna świadczona jest przez wszystkie osoby pracujące w rejonach opiekuńczych, w 2002 roku przez 198 osób. Dodatkowo w każdej z 10 filii Ośrodka jeden pracownik w ramach swoich obowiązków służbowych pełni funkcję „pracownika pierwszego kontaktu”, mającego w zakresie swoich czynności udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach zgłaszającym się klientom.

Istotnym zadaniem realizowanym przez filie jest udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla klientów przez 9 pedagogów, 5 psychologów, 12 prawników.

Z pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego w 2003 r. skorzystało 4 890 rodzin 11 136 osób). Udzielono 6 928 porad.

2.4.2 Poradnictwo telefoniczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy poradnictwo telefoniczne od 1999 roku. Dyżurni są członkami Polskiego Towarzystwa Pomocy Telefonicznej, które jest zrzeszone w Światowej Federacji Pomocy Telefonicznej IFOTES.

Pracownicy pełnią dyżury od poniedziałku do piątku między 16.00 – 21.00. W 2003 roku przeprowadzono 1 202 rozmowy, głównie o tematyce egzystencjalnej: związanej z potrzebą pomocy psychologicznej, z przeżywanymi sytuacjami stresowymi, osamotnieniem. Dużo rozmów dotyczyło również uzależnienia od alkoholu oraz konfliktów małżeńskich i partnerskich.

2.4.3 Świadczenia materialne.

- 1 850 osobom dorosłym udzielono 391 055 świadczeń w formie gorących posiłków, które realizowano w barach lub innych miejscach zbiorowego żywienia. Łączna kwota przyznanych świadczeń wyniosła 1 138 392 zł. Średnia wartość posiłku - 2,91 zł.
- przyznano 1 297 zasiłków na zakup odpowiedniego do pory roku ubrania, na łączną kwotę 93 161 zł. Średnia wartość zasiłku wyniosła 71,83 zł.
- Wypłacono 54 zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, w łącznej kwocie 17 918 zł. Średnia wartość zasiłku wyniosła 331,81 zł.
- realizacja lokalnego programu dofinansowania do wydatków mieszkaniowych - przyznano 11 951 świadczeń na kwotę 2 734 800,10 zł. Średnia wartość świadczenia wyniosła 228,83 zł
- zasiłki celowe na zakup opału -zrealizowano 1 785 świadczenia na kwotę 366 846,40 zł. Średnia wartość świadczenia – 228,98 zł.
- sprawiono pogrzeb 99 osobom, kwota wydatkowana na ten cel – 173 542 zł.

Ponadto udzielano pomocy w formie zasiłków rodzinnych: przyznano 9 574 świadczenia na łączną kwotę 441 943 zł.

Opłacono składki emerytalno - rentowe w kwocie 1 069 342. Prawo do tego świadczenia miało 869 osób.

2.4.4 Dodatkowe działania podejmowane w ramach Filii MOPS.

Do najszerzej podejmowanych działań tego typu należy inicjowanie i podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami realizujących zadania związane z szeroko rozumianą pomocą osobom korzystającym również z pomocy społecznej.

Do podmiotów, z którymi współpracują filie należą:

Akademia Pedagogiczna, Caritas Archidiecezji Krakowskiej, Centrum Praw Kobiet, Fundacja „Artes”, Fundacja Dziecięce Listy do Świata, Fundacja Familijna Rodziny Wentzlów, Fundacji im. bł. Anieli Salawy, Fundacja „Plus”, Fundacja Solidarni Solidarnym, Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień, Krakowskie Stowarzyszenie Pedagogów Praktyków, Krakowska Szkoła Wyższa im. A. F. Modrzewskiego, Ochotnicze Hufce Pracy, Przedszkola, Parafie, Policealna Szkoła Pracowników Służb Społecznych, Policja, Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Poradnia Uzależnień „Dobra Nadzieja”, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, Poradnie Zdrowia Psychicznego, Rady Dzielnic, Salezjański Ruch Troski o Młodzież SALTROM, Sądecka Fundacja Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Sąd, Spółdzielnie Mieszkaniowe, Stowarzyszenie Kobiet Morskich, Stowarzyszenie „Lekarze Nadziei”, Stowarzyszenie „Promyk” Przeciw Przemocy w Rodzinie, Stowarzyszeniem Romów - Nowa

Huta, Stowarzyszenie „Wiosna”, Stowarzyszenie „Wspólnota Rodzin Wielodzietnych” im. Królowej Jadwigi, Straż Miejska, Szkoły, Towarzystwo Pomocy im. Brata Alberta, Towarzystwo Salezjańskie, Towarzystwo Solidarnej Pomocy, Uniwersytet Jagielloński, Zakład Energetyczny, Zakład Gazowniczy, Zakon Kawalerów Maltańskich, Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Filie współpracowały z Radami Dzielnic proponując i uzgadniając rodziny podopiecznych Ośrodka do objęcia pomocą w ramach zadań priorytetowych dzielnic, pełniąc dyżury pracowników socjalnych w niektórych siedzibach Rad Dzielnic.

W 2003 roku w ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym pracownicy MOPS nawiązali:

- 306 kontaktów z radnymi dzielnic.
- 1516 kontaktów z przedstawicielami organizacji pozarządowych.
- 672 kontaktów z kołami charytatywnymi działającymi przy kościele katolickim oraz przedstawicielami kościoła katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych.

Pracownicy socjalni poszukują również możliwości poszerzenia standardowej oferty pomocowej MOPS poprzez zaangażowanie sektora prywatnego. Działania te, choć trudne w obecnej rzeczywistości gospodarczej, przynoszą rezultaty, jednak ich rola w całości pomocy udzielanej przez MOPS jest niewielka.

2.5 Pomoc osobom bezdomnym.

2.5.1 Działania indywidualne o charakterze profilaktycznym, realizowane w filiach MOPS.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania mające na celu zapobieżenie bezdomności mieszkańców naszego miasta. Działania te obejmują zarówno pracę socjalną, jak i pomoc materialną, skierowaną do osób zagrożonych eksmisją z powodu trudnej sytuacji materialnej, nieuregulowania kwestii prawnych, związanych z prawem do lokalu, czy też z innych powodów.

W 2003 roku podejmowano następujące działania:

1. Zapobiegające bezdomności:

1) w ramach pracy socjalnej i specjalistycznego poradnictwa:

- przygotowano 357 pism procesowych dla klientów w sprawach mieszkaniowych,
- podjęto 836 działań (popartych pismem lub notatką służbową) w celu uregulowania zadłużenia czynszowego lub tytułu prawnego,
- wystosowano 248 pism popierających starania strony o przydział lokalu z zasobów mieszkaniowych gminy,
- na skutek działań pracowników socjalnych 15 rodzin otrzymało mieszkanie,

2) w ramach pomocy materialnej:

- świadczenia udzielane w ramach lokalnego programu dofinansowania do opłat mieszkaniowych - przyznano 11 951 świadczeń w łącznej wysokości 2 734 800,10 zł, średnia wartość świadczenia – 228,83 zł.

2. Mające na celu zapewnienie i utrzymanie podstawowego standardu mieszkania:

- podjęto 1 538 działań (popartych pismem lub notatką służbową) w celu uregulowania zadłużenia bądź zapobieżenia odłączeniu w Zakładzie Energetycznym lub Zakładzie Gazowniczym.
- zasiłki celowe na zakup opału – zrealizowano 1 785 świadczeń na 366 846,40 zł. Średnia wartość świadczenia – 205,52 zł.

- zasiłki celowe na uregulowanie opłat za czynsz, energię i gaz (13 251 świadczeń na kwotę 1 207 662,40 zł, średnia wartość świadczenia– 91,13 zł).
- na podstawie uchwały Nr LVII/454/2001 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 lipca 2000 r. , realizowany jest przez MOPS lokalny program pomocy społecznej w postaci dofinansowania do opłat mieszkaniowych. Mieszkańcy Krakowa mogą korzystać z dodatkowej formy dofinansowania wydatków mieszkaniowych, tj. zasiłku mieszkaniowego. Program jest skierowany do osób, które nie mogą pobierać dodatku mieszkaniowego z powodu przekroczenia przede wszystkim kryterium powierzchniowego, przy czym nie są w stanie utrzymać dużego mieszkania ani zamienić je na mniejsze. Jednocześnie ich dochody nie przekraczają 200% kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej. W 2003 roku przyznano 11 951 świadczeń w łącznej wysokości 2 734 800 zł, średnia wartość świadczenia – 228,83 zł. Z pomocy skorzystało 1 574 rodziny.

2.5.2 Pomoc w formie noclegu.

Zadanie jest realizowane poprzez:

1. Zlecenie przez MOPS i sprawowanie nadzoru nad wykonaniem zadania prowadzenia Miejskiej Noclegowni dla Mężczyzn, ul. Makuszyńskiego 19. Zadanie realizuje Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. W 2003 r. z pomocy w formie schronienia skorzystało 892 mężczyzn.
2. Zlecenie przez MOPS i sprawowanie nadzoru nad wykonaniem zadania prowadzenia Schroniska i Przytuliska dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13c. Przytulisko i Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przeznaczone jest dla 42 bezdomnych kobiet oraz dla kobiet z dziećmi powyżej 10 roku życia. Placówka prowadzona była przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej na zlecenie MOPS. W okresie od listopada 2002 r. do marca 2003 r. w ww. placówce działała dodatkowo noclegownia dla kobiet, która zapewniała nocleg 15 osobom. W ubiegłym roku z pomocy w formie schronienia skorzystało 82 osoby; w tym 35 kobiet i 47 dzieci. W utworzonej sezonowo Noclegowni przebywało ogółem 48 osób; 22 osoby z terenu Krakowa oraz 16 kobiet z innych gmin. Łącznie ze schronienia w placówce w 2003 r. skorzystało 130 osób. Placówka pozyskała również 5 wolontariuszy, którzy podjęli regularną współpracę z pracownikami Schroniska na rzecz mieszkanek.
3. Współpracę merytoryczną z organizacjami prowadzącymi placówki dla bezdomnych nie finansowane przez MOPS:
 - Przytulisko Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Kobiet, ul. Malborska 64 B, prowadzone przez Prowincję Krakowską Zgromadzenia Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim,
 - Przytulisko Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn, ul. Kościuszki 23, prowadzone przez Zgromadzenie Braci Albertynów,
 - Noclegownia dla Czynnych Narkomanów prowadzona przez Krakowskie Towarzystwo Pomocy Uzależnionym przy ul. Krzemienieckiej 63, przeznaczona dla 35 osób.
 - Sezonowa Ogrzewalnia przy ul. Skawińskiej 6 – zapewniająca 40 miejsc noclegowych, prowadzona przez Zgromadzenie Braci Albertynów.
 - Ośrodek Wychodzenia z Bezdomności - ul. Saska 9a, prowadzony przez Zgromadzenie Braci Albertynów, dysponujący 40 miejscami.
 - Przytulisko dla Bezdomnych, ul. Estery 12.

2.5.3 GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.

Uczestnikami grupy są osoby bezdomne trwale związane z Krakowem, w wieku produkcyjnym, zdolne do pracy, zdrowe psychicznie i somatycznie, nieuzależnione od alkoholu i narkotyków, wyrażające chęć uczestnictwa w grupie. Celem jest integralny rozwój osoby bezdomnej, przy aktywnym współudziale członków grupy terapeutycznej.

Liczba członków grupy wynosi od 12 - 20 osób. Grupę Wsparcia GWAB prowadzi pracownik Działu Pomocy Bezdomnym MOPS oraz Zgromadzenia Braci Albertynów. W programie uczestniczyło w 2003 roku 41 osób bezdomnych. Efektem pracy z uczestnikami grupy było usamodzielnienie się 7 osób.

2.5.4 Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych, w godzinach nocnych, w okresie zimowym.

W okresie od 17 listopada do 9 grudnia 2003 r. z inicjatywy MOPS prowadzona była akcja prewencyjna w środowisku osób bezdomnych przebywających, a w konsekwencji nocujących w pomieszczeniach niemieszkalnych.

Celem akcji było dotarcie do osób bezdomnych, które ze względu na miejsce pobyt zagrożone są wystąpieniem nadmiernego wychłodzenia organizmu a w konsekwencji utratą zdrowia i życia.

W roku 2003 przeprowadzono 10 interwencji. Zadanie to realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejską Miasta Krakowa oraz Komendę Miejską Policji. Interwencje miały miejsce w następujących miejscach: krakowskie dworce, węzły ciepłownicze, baraki, pustostany, opuszczone działki. Nawiązano kontakt ze 117 osobami bezdomnymi przebywającymi poza placówkami stacjonarnego pobytu, którym wręczono ulotki informacyjne o formach pomocy oferowanych przez MOPS i organizacje pozarządowe. Tylko 2 mężczyzn, którzy wyrazili zgodę zostało przewiezionych do miejsc noclegowych

2.5.5 Współpraca w organizacji Wieczery Wigilijnej dla około 800 osób bezdomnych.

Wieczera zorganizowana została w krągankach Kościoła Ojców Franciszkanów. W realizacji tego zadania w 2003 r. współpracowano, jak co roku z Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Wieczera Wigilijna była przeznaczona dla 800 osób bezdomnych, dla których było przygotowane 800 paczek żywnościowych. Ze środków MOPS przekazano na realizację wieczery 3 400zł.

2.5.6 Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych.

Bezdomni korzystają z różnego typu pomocy materialnej i usługowej, analogicznej do pomocy świadczonej pozostałym mieszkańcom Krakowa a w szczególności:

- świadczonych w ramach zadań własnych gminy posiłków, pomocy celowej na zabezpieczenie odzieży, pomocy celowej na żywność innych świadczeń celowych. Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła 158 226 zł.
- świadczonych w ramach zadań zleconych gminie: rent socjalnych, zasiłków stałych i stałych wyrównawczych, zasiłków macierzyńskich okresowych i jednorazowych, składek na ubezpieczenie zdrowotne, zasiłków pielęgnacyjnych i rodzinnych, biletów kredytowanych. Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła 1 087 826,26 zł.

Pomocą w formie świadczeń objęto 848 osób bezdomnych. Ponadto uzyskano 41 530,31zł. tytułem zwrotu wydatków za świadczenia bezdomnych z innych gmin za pomoc udzieloną bezdomnym na terenie Krakowa.

2.6 Pomoc uchodźcom.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w oparciu o Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania pomocy uchodźcom, wysokości świadczeń pieniężnych, form i zakresu pomocy, trybu postępowania w tych sprawach oraz warunków wstrzymania pomocy lub jej odmowy, obejmuje pomocą społeczną uchodźców. W 2003 r. pomocą społeczną w Krakowie objęta była 1 rodzina uchodźców. Przyznano 3 świadczenia w łącznej wysokości 6 204 zł.

2.7 Dodatki mieszkaniowe.

Wejście w życie z dniem 1 stycznia 2003 r. art. 17 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych spowodowało, iż zmianie uległ procentowy udział dochodów gospodarstwa domowego przyjmowanych do ustalenia wydatków poniesionych przez osobę lub rodzinę dla celów obliczenia dodatku mieszkaniowego. W konsekwencji spowodowało to obniżenie wysokości przyznawanych świadczeń, zwłaszcza w gospodarstwach jednoosobowych. W okresie od stycznia do grudnia 2003 r. Przyjęto łącznie 30 367 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego. Wydano 29 586 decyzji w sprawie dodatków mieszkaniowych (dotyczy wniosków złożonych od grudnia 2002 r. do listopada 2003 r.), w tym 1322 decyzje odmawiające przyznania dodatku. Przeprowadzono 1732 wywiady środowiskowe u osób ubiegających się o dodatek mieszkaniowy.

Wyplacono 168 366 dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę 26 567 131 zł, z tego:

- użytkownikom mieszkań tworzących mieszkaniowy zasób gminy – 12 076 228 zł,
- pozostałych – 14 490 903 zł (w tym spółdzielczych – 9 002 473 zł).

Przekazano do rozpatrzenia przez organ odwoławczy 242 odwołania. Otrzymaliśmy 211 orzeczeń Samorządowego Kolegium Odwoławczego (z czego 79 dotyczyło zaskarżonych decyzji wydanych w 2002r.) , w tym: 133 utrzymujących w mocy, 78 uchylających zaskarżone decyzje.

W celu usprawnienia realizacji zadania oraz poprawy jakości obsługi mieszkańców Miasta Krakowa, ubiegających się o przyznanie dodatku mieszkaniowego kontynuowano współpracę z Radami Dzielnic Miasta Krakowa w zakresie wydawania druków niezbędnych do ubiegania się o przyznanie dodatku mieszkaniowego w lokalach Rady i Zarządu Dzielnic Miasta Krakowa oraz udostępnienia do wiadomości publicznej materiału informacyjnego dot. zasad przyznawania dodatku mieszkaniowego. Pomoc w kolportażu druków zadeklarowały w 2003 r. dzielnice: I, V, VI, IX, XIV, XV, XVI, XVII. Druki wydawane są również w ramach MOPS we wszystkich filiach oraz w Dziale ds. Dodatków Mieszkaniowych.

We współpracy z Polskim Zrzeszeniem Lokatorów opracowano i wdrożono procedurę postępowania w sprawie odmowy potwierdzenia przez zarządców budynków wniosków o dodatek mieszkaniowy. W razie złożenia wniosku, który nie został potwierdzony przez zarządcę budynku, Ośrodek przyjmuje wniosek i z urzędu wzywa zarządcę do potwierdzenia wniosku. Klientom jest również oferowana pomoc w formie konsultacji prawnej, w razie gdy strona zdecyduje się wystąpić do sądu o ustalenie obowiązku złożenia wymaganego podpisu przez zarządcę.

2.8 Realizacja zadań priorytetowych dzielnic.

W ramach zadań priorytetowych dzielnic MOPS wykonuje zadania bezpośrednio realizowane przez służby MOPS oraz zadania zlecane organizacjom pozarządowym w ramach Dzielnicowych Konkursów Grantowych organizowanych w oparciu o Program Współpracy Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi.

W 2003 r. MOPS bezpośrednio zrealizował 21 zadań priorytetowych, na które została przeznaczona kwota 232 200 zł. Zadania te dotyczyły:

- zakupu wyprawek szkolnych dla dzieci z rodzin biednych i wielodzietnych,
- zakupu energii elektrycznej dla najbiedniejszych mieszkańców,
- zakupu paczek towarowych, żywnościowych,
- dofinansowania do „zielonej szkoły” i kolonii letnich,
- dofinansowania działalności Powiatowego Zespołu d/s Orzekania o Niepełnosprawności, zorganizowania punktu wydawania ciepłych posiłków dla biednych osób przebywających na terenie Nowej Huty. Zadanie realizowano od 5 listopada 2003 roku. W listopadzie dziennie było wydawanych ok. 300 posiłków a pod koniec grudnia liczba ta wzrosła do 375. Nad sprawnością wydawania posiłków czuwali pracownicy socjalni Filii Nr 8, 9 i 4 oraz Działu Pomocy Bezdomnym, którzy pełnili dyżury w jadłodajni. Na realizację zadania w 2003 roku przeznaczono kwotę 40 152 zł., koszt jednego posiłku wynosił 2,39zł.

W/w zadania były realizowane w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zamówieniach publicznych.

- MOPS realizował również zadania we współpracy z organizacjami pozarządowymi projektami ramach konkursów grantowych dzielnic. W ramach tej działalności zrealizowano 24 projekty, na które Rady Dzielnic przeznaczyły łącznie kwotę 76 470 zł.

Wszystkie zadania zostały zrealizowane i wykonane terminowo.

2.9 Program Pomocy Społecznej na lata 2004 – 2006

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie opracował projekt Uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie przyjęcia Gminnego i Powiatowego Programu Pomocy Społecznej.

Prezydent Miasta Krakowa przekazał projekt Radzie Miasta Krakowa dnia 15 grudnia 2003 roku. Program Pomocy Społecznej określa najważniejsze działania, które należy zrealizować w latach 2004 - 2006, aby zapewnić mieszkańcom wspólnoty samorządowej Gminy Miejskiej Kraków warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

2.10 Projekty własne MOPS, współpraca z innymi podmiotami

2.10.1 Program poprawy funkcjonowania rodzin niepełnych z dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w wyniku udziału w konkursie ogłoszonym w kwietniu 2003 r. przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej, uzyskał środki w wysokości 40 000 zł. na realizację projektu pn. „Program poprawy funkcjonowania rodzin niepełnych z dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze”.

Celem realizacji projektu było wyrównanie szans życiowych dzieci z rodzin niepełnych poprzez stworzenie systemu wsparcia dla ich rodzin.

Adresatami programu było 20 rodzin niepełnych, w których matki samotnie wychowują jedno lub więcej dzieci, które sprawiają problemy wychowawcze, a w sprawach których jednocześnie zaistniała potrzeba kontaktu pracowników socjalnych prowadzących rodziny z pedagogiem szkolnym. korzystających z pomocy MOPS. Wiek kobiet - od 25 do 50 lat. Kobiety, mieszkanki Krakowa z terenu działalności Filii Nr 4,8 i 9 MOPS, czyli z terenu dawnej dzielnicy Nowa Huta. Program realizowano w okresie od 22.09.2003 r. do 15.12.2003 r.

Według oceny pracowników merytorycznych programu, opartej na obserwacji rodzin, rozmowach z matkami i dziećmi, kontaktach z terapeutami i pedagogami szkolnymi, poprawa funkcjonowania rodzin, zachowań dzieci nastąpiła w 16 rodzinach. Dotyczy to przeważnie zarówno poprawy relacji między członkami rodziny, jak i poprawy zachowania dzieci w szkole, środowisku rówieśniczym.

W 4 rodzinach nie nastąpiła poprawa funkcjonowania. Są to rodziny wieloprotblemowe, przykładowo w jednej z nich matka choruje na schizofrenię i nie chce podjąć leczenia. Rodziny te zostały zakwalifikowane do dalszej terapii.

2.10.2 Projekt GWAB – Grupa Wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.

Szczegółowe informacje zobacz rozdział 2.5.3

2.10.3 "Program pracy socjalnej z osoba bezrobotną".

Szczegółowe informacje zobacz rozdział 2.2.2.2

2.10.4 Projekt „Uważaj, komu dajesz swoje pieniądze”.

Akcja „Uważaj, komu dajesz swoje pieniądze” jest kontynuacją zainicjowanego i przeprowadzonego w 2001 roku „Programu interwencji w środowisku osób żebrzących”. Założeniem projektu było rozpoznanie środowiska osób żebrzących na terenie Miasta Krakowa, objęcie pracą socjalną i pomocą osób kwalifikujących się do jej udzielenia, a przez to doprowadzenie do porzucenia przez nie uprawiania żebractwa.

Druga część „Programu...”, przeprowadzona została pod hasłem „Uważaj, komu dajesz swoje pieniądze”. Poprzez publikowanie na bieżąco informacji z przebiegu akcji proponowano alternatywny model skutecznego pomagania osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, poprzez wspieranie profesjonalnych instytucji pomocowych i organizacji pozarządowych.

W artykułach prasowych oraz na plakatach wywieszonych w urzędach pocztowych zamieszczony został numer konta, na które można było przekazać pomoc dla rodzin wymagających pomocy.

Wpłacane przez darczyńców na konto środka specjalnego MOPS pieniądze, przekazywane były rodzinom, dla których skierowane były wpłaty.

Ostatecznie, w roku 2003 w wyniku przeprowadzonej akcji informacyjnej ofiarodawcy przekazali 18 865 zł. Pieniądze trafiły do 28 najbardziej potrzebujących rodzin dotkniętych ubóstwem, ciężką chorobą i niepełnosprawnością dzieci, doświadczonych nieszczęśliwym wydarzeniem losowym.

2.10.5 Projekt pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi.

W celu poszerzenia działań w zakresie wspierania rodzin w ich funkcjach wychowawczych w okresie od listopada 2002 roku podjęty został program pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi z terenu Nowej Huty.

Realizatorem był Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy „Pro Familia” we współpracy z trzema nowohuckimi filiami MOPS. Tą formą pomocy zostało objętych 5 rodzin wytypowanych przez Filie Nr 4, 8, 9 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zgodnie z założeniem programu intensywna opieka specjalistyczna nad każdą z rodzin jest prowadzona jest przez 3 miesiące

W 2003 roku tą formą specjalistycznej opieki objęto 11 rodzin, w tym 18 osób dorosłych i 37 dzieci (3 rodziny z jednym dzieckiem, 2 rodziny z 2 dziećmi, 3 rodziny z 4 dziećmi, 2 rodziny z 5 dziećmi i 1 rodzina z 8 dziećmi).. Z sześcioma rodzinami zakończono pracę, 2 rodziny nadal objęte są pomocą, a 3 rodziny zrezygnowały z tego rodzaju wsparcia.

2.10.6 Program - punkt obsługi osób niesłyszących.

Punkt zapewnia możliwość uzyskania fachowej i kompleksowej pomocy osobom z wadami słuchu bez konieczności pokonywania barier komunikacyjnych. Niewątpliwą korzyścią jest usprawnienie i ułatwienie osobom zainteresowanym przejścia całej procedury związanej z uzyskaniem czy to świadczeń finansowych z pomocy społecznej, czy też innej formy pomocy oraz redukcja trudności, które podopieczni do tej pory musieli pokonywać.

Udział w przeprowadzaniu postępowania pracowników socjalnych posiadających znajomość języka migowego pozwala także na zniwelowanie do minimum ewentualności wystąpienia błędów oraz na większą precyzję pracy.

W trakcie dotychczasowej działalności Punktu udało się także zrealizować w ramach współpracy z Polskim Związkiem Głuchych planowane w projekcie doszkolenie pracowników punktu – 3 pracowników MOPS podjęło i ukończyło kurs języka migowego organizowany przez PZG.

W okresie od 27 października 2003 do 31 grudnia 2003r. z usług punktu skorzystało 49 osób.

2.10.7 Projekt specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

W czerwcu 2003 roku MOPS przygotował ofertę realizacji projektu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, poprzez zapewnienie im poradnictwa prawnego. Projekt przedsięwzięcia przedstawiono Philip Morris Polska, celem pozyskania środków na jego realizację poprzez przekazanie przez Philip Morris darowizny. Dzięki przekazanym środkom finansowym oraz darowiźnie rzeczowej sprzętu biurowego i wyposażenia pokoi, przystąpiono do przygotowań uruchomienia w ramach Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie stanowisk poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie.

Dostosowano pomieszczenia, w których do lutego 2004 r. udzielane będą porady prawne ofiarom przemocy w rodzinie. Porady będą udzielane przez 10 konsultantów prawników którzy zostaną przeszkoleni w zakresie identyfikowania przypadków i profilaktyki przemocy w rodzinie.

2.10.8 Współdziałanie MOPS w przygotowaniu projektu programu na rzecz społeczności romskiej.

Przedstawiciele MOPS weszli w skład zespołu roboczego ds. opracowania wniosków o dotację w ramach „Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce”. W trakcie pracy podzespołu roboczego przygotowano program w obszarach edukacji, pomocy społecznej, mieszkalnictwa oraz zatrudnienia.

2.10.9 Pomoc dla klientów MOPS w okresie Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia.

MOPS pozyskiwał do współpracy instytucje, organizacje i sponsorów i wspólnie z nimi podejmowano różnorakie okolicznościowe przedsięwzięcia. Między innymi zorganizowano projekcje filmowe dla 200 dzieci, wigilie dla 467 osób, zabawy choinkowe dla 154 dzieci, paczki mikołajkowe dla 624 dzieci, paczki dla 277 rodzin najuboższych, zbiórka produktów żywnościowych, przyborów szkolnych i zabawek dla 22 rodzin.

2.10.10 Współpraca z Fundacją Familijną Rodziny Wentzlów.

Współpraca z Fundacją Familijną Rodziny Wentzlów realizowana jest na podstawie porozumienia o współpracy z dnia 30 sierpnia 2002 roku.

W 2003 r. w ramach realizacji porozumienia udzielono 67 zapomóg finansowych w łącznej kwocie 22 300 zł.

2.10.11 Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.

W ramach porozumienia zawartego 29 listopada 2002 roku pomiędzy MOPS a PKPS w sprawie niesienia pomocy materialnej rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, PKPS udziela pomoc rzeczową, w szczególności w formie odzieży, ale również w postaci artykułów spożywczych i środków czystości dla klientów MOPS. Pomoc wydawana jest na podstawie pisemnych wniosków pracowników socjalnych Ośrodka w dwóch punktach na terenie Krakowa. W 2003 roku zrealizowano 723 wnioski, w tym 128 dla osób bezdomnych, na łączną kwotę 252 338 zł.

2.10.12 Współpraca ze Stowarzyszeniem „Wiosna”.

Stowarzyszenie pośredniczyło w udzielaniu pomocy rzeczowej, w szczególności w formie odzieży, środków czystości, przyborów szkolnych i w innych formach, uzyskiwanej od osób fizycznych. W ramach współpracy przeprowadzono w grudniu 2003 roku akcję „Świąteczna Paczka”, ponad 180 rodzin objętych pomocą społeczną otrzymało 500 paczek świątecznych, przygotowanych przez mieszkańców Krakowa.

2.10.13 Współpraca ze Stowarzyszeniem „Emmanuel”.

Stowarzyszenie „Emmanuel” z Przemyśla przekazało na rzecz rodzin objętych pomocą Ośrodka 672 kg pieluszek dla dzieci. Pieluszki zostały przekazane najuboższym rodzinom korzystającym z pomocy filii MOPS, głównie samotnym matkom, w grudniu 2003.

2.10.14 Współpraca z uczelniami i szkołami.

W ramach współpracy z uczelniami i szkołami kształcącymi osoby w kierunkach praca socjalna, socjologia i pokrewnych, w Ośrodku odbywały się praktyki zawodowe. Wzięło w nich łącznie udział 105 słuchaczy Policealnej Szkoły Pracowników Służb, Akademii Pedagogicznej, Krakowskiej Szkoły Wyższej im. A. F. Modrzewskiego, Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Bielskiej Szkoły Polityki Socjalnej, Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach

Dodatkowo 7 osób skorzystało z materiałów udostępnionych przez Ośrodek w celu napisania pracy magisterskiej lub licencjackiej.

2.11 Realizacja Programów Rządowych

2.11.1 Wyprawka szkolna”.

Uchwałą nr 19/2003 Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie Rządowego programu wyrównywania warunków startu szkolnego uczniów w 2003 r. „Wyprawka szkolna”. ustanowiono Rządowy program wyrównywania warunków startu szkolnego uczniów „Wyprawka szkolna”.

Program ten w Krakowie był realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Wydział Edukacji i Kultury, na podstawie Porozumienia w sprawie dofinansowania kosztów wyrównywania warunków startu szkolnego uczniów „Wyprawka szkolna” w 2003 r., zawartego dnia 7 sierpnia 2003 r. pomiędzy Wojewodą Małopolskim, Kuratorem Oświaty oraz Gminą Miejską Kraków.

Odbiorcami przewidzianej w programie pomocy byli uczniowie pierwszych klas szkół podstawowych. Pomoc przyznawana była rodzinom, w których dochód nie przekraczał kryterium określonego w ustawie o pomocy społecznej. W uzasadnionych przypadkach pomoc przyznawano, gdy dochód w rodzinie przekroczył do 10% powyższe kryterium dochodowe. W ramach przyznawanej pomocy przekazywano 100 zł na zakup podręczników (ta część pomocy przyznawana była przez szkolne komisje do spraw pomocy materialnej) – środki na sfinansowanie tej części pomocy przekazywał Wydział Edukacji i Kultury UMK oraz 90 zł z przeznaczeniem na zakup plecaka na książki, stroju gimnastycznego i przyborów szkolnych (środki na tą część pomocy były przekazywane z MOPS do Zespołu Ekonomiki Oświaty). Szkoły z otrzymanych środków zakupywały wyprawkę i wydawały uczniom w formie rzeczowej.

Efektom realizowanej przez MOPS części programu było udzielenie świadczenia w formie rzeczowej dla 533 dzieci na kwotę 48 060 zł.

2.11.2 „Rządowy program wspierania gmin w dożywianiu uczniów”.

W 2003 roku MOPS realizował „Rządowy program wspierania gmin w dożywianiu uczniów w 2003 r.”, ustanowiony uchwałą nr 5/2003 Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2003 r. w sprawie rządowego programu wspierania gmin w dożywianiu uczniów.

Koszt realizacji programu wyniósł 1 917 745 zł (868 190 zł przekazane zostało od Wojewody, 1 049 555 zł z Miasta). Efektem realizacji programu było przyznanie 606 392 świadczeń (posiłków) dla 4 702 uczniów.

2.11.3 Program „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”.

Celem Programu jest stworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, których umiejętności i kompetencje mogłyby służyć mieszkańcom miasta Krakowa. W ramach programu zaplanowano stworzenie 8 miejsc pracy dla prawników i 4 miejsc pracy dla psychologów, którzy będą świadczyli usługi specjalistycznego poradnictwa.

Program „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej” został ogłoszony przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych we wrześniu 2003 r., ale ze względu na wprowadzane przez Zarząd PFRON-u zmiany w zasadach programu przystąpienie MOPS do programu było możliwe po podpisaniu umowy z Funduszem PFRON 3 grudnia 2003 r. Przystąpiono do prac adaptacyjnych pozwalających przygotować stanowiska pracy przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Z pieniędzy pozyskanych z Funduszu zakupiono wyposażenie stanowisk pracy – meble i sprzęt informatyczny niezbędny do sprawnego świadczenia usług.

2.11.4 Pomoc rzeczowa w formie konserw dla klientów MOPS.

W ramach „Programu nieodpłatnego przekazania żywności z zapasów Agencji Rynku Rolnego w 2003r.” Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie otrzymał w październiku 2003r. 10 ton żywności w postaci konserw. Otrzymana żywność została rozdysponowana pomiędzy jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej oraz wśród najbardziej potrzebujących pomocy klientów Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.

2.12 Współpraca międzynarodowa.

2.12.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem

W ramach współpracy z Miastem Frankfurt nad Menem, realizowanego na podstawie "Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej" z dnia 19 kwietnia 2001 r. w 2003 roku podjęto następujące działania:

- a. 04 – 10.05.2003 r. - wizyta grupy osób starszych, uczestników Miejskich Dziennych Domów Pomocy Społecznej z Krakowa we Frankfurcie. Zapoznanie się z placówkami udzielającymi pomoc osobom starszym we Frankfurcie, uczestnictwo w programie integracyjnym z klientami tych placówek, programie kulturalnym i turystycznym.
- b. 23.06 – 04.07.2003 r. - staż pięciu pracowników Urzędu Miasta Frankfurtu w placówkach Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa. Uczestniczyli także w kursie języka polskiego.
- c. 21 – 25.10.2003 r. - wizyta 4 przedstawicieli Urzędu Miasta oraz 8 osób z organizacji pozarządowych z Frankfurtu w Krakowie. Udział w konferencji dotyczącej problematyki pomocy osobom niepełnosprawnym, w związku z Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych.

2.12.2 Współpraca z miastem Lipsk

W ramach współpracy z miastem Lipsk, realizowanej na podstawie Deklaracji o Współpracy podpisanej w dniu 16 lipca 2002 roku podczas spotkania pt. „Polsko – niemieckie

seminarium na temat pracy z osobami niepełnosprawnymi wymagającymi opieki”, przez Urząd Miasta Krakowa i Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V w 2003 roku realizowano następujące działania:

- a. 7 – 11.10.2003 r. wizyta w Lipsku dwóch przedstawicieli MOPS w ramach 12 osobowej delegacji krakowskiej. Celem wizyty była wymiana doświadczeń niemiecko-polskich na temat organizacji systemu pomocy wymagającym opieki osobom starszym i niepełnosprawnym
- b. 21-24.10.2003 r. – wizyta w Krakowie grupy terapeutów zajęciowych, opiekunów i pielęgniarek pracujących w placówkach stacjonarnych i dziennych zajmujących się osobami starszymi i niepełnosprawnymi w Lipsku.

2.12.3 Zakres pozostałej współpracy.

W dniach 18 – 23.05.2003 r. w Orleanie odbyło się seminarium na temat organizacji systemu pomocy osobom niepełnosprawnym, gdzie Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych wygłosił przygotowany przez MOPS referat, na temat uwarunkowań prawnych i faktycznych pomocy niepełnosprawnym w Polsce.

2.13 Konferencje.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wraz z Małopolskim Centrum Zdrowia Publicznego zorganizował konferencję pod patronatem Pani Stanisławy Urbaniak – Zastępcy Prezydenta Miasta Krakowa, na temat „ Niepełnosprawni Intelktualnie – żyjemy razem”. Konferencja odbyła się w Sali Obrad Urzędu Miasta Krakowa w dniach 27 marca 2003 r. oraz 23 października 2003 r.

Celem konferencji było podkreślenie znaczenia integracji społecznej osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz aktywizowania ich do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym.

3 INNE DZIAŁANIA NIEZBĘDNE DLA FUNKCJONOWANIA OŚRODKA.

Działania w zakresie obsługi i zapewnienia możliwości realizacji zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie obejmowały swym zakresem: obsługę personalną, organizację przepływu korespondencji, obsługę administracyjną lokali, obsługę gospodarczą, zaopatrzenie, działania bhp i ppoż, działania w zakresie obrony cywilnej, informatyzację MOPS, inwestycje.

Ponadto zapewniono obsługę Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, placówki opiekuńczo-wychowawczej „Przyjazny Dom” w Krakowie, ul. Aleksandry 19.

4 DOSKONALENIE ZAWODOWE

Następujące zmiany w obszarze działań podejmowanych przez instytucje pomocy społecznej, zwiększający się zakres zadań oraz kierowanie pomocy do grup społecznych nie znajdujących się wcześniej w kręgu odbiorców pomocy, wiążą się z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i przygotowania ich do pracy w nowych lub zmienionych rolach.

Tabela: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

		2003
1	Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach	197
2	Liczba osób uczestniczących w specjalizacjach zawodowych (specjalizacja w zawodzie pracownika socjalnego)	17
3	Liczba osób podejmujących w porozumieniu z pracodawcą studia wyższe oraz studia podyplomowe	29
4	Środki przeznaczone na doskonalenie zawodowe	40 786

Pomimo ograniczeń środków na szkolenie kadry, zauważalne jest podnoszenie poziomu wykształcenia i przygotowania do pracy osób zatrudnionych w Ośrodku. Wzrosła przede wszystkim liczba osób posiadających wykształcenie wyższe oraz posiadających specjalizacje z zakresu pracy socjalnej lub z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Tabela: wykształcenie pracowników

	Wykształcenie pracowników	1999		2002		2003	
		liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
1	Wykształcenie wyższe kierunkowe	111	26,4%	147	32,5%	175	38%
3	Wykształcenie średnie kierunkowe	211	50,1%	239	52,8%	232	50,3%
4	Wykształcenie średnie inne	92	21,9%	58	12,8%	52	11,3%
5	Wykształcenie inne (zawodowe)	7	1,7%	9	2,0%	2	0,4%
6	Łącznie pracownicy	421	100%	453	100%	400	100%

Łącznie w 2003 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wzięli udział w szkoleniach i konferencjach, w których uczestniczyło 197 osób. Na finansowanie szkoleń MOPS przeznaczył środki w wysokości 40 786 zł.

Poza uczestnictwem w szkoleniach i konferencjach pracownicy podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe poprzez naukę na studiach wyższych i udział w specjalizacjach zawodowych.